Rapportage

Uitkomsten fase B

Participatietraject Toekomst Bibliotheek

Januari 2021

Leidschendam-Voorburg

Inleiding & inhoudsopgave

In 2016 hebben de gemeente Leidschendam-Voorburg en de gemeente Rijswijk een proces in gang gezet voor de ontwikkeling van een moderne en toekomstbestendige bibliotheek en bijbehorende vestigingen. Aanleiding was de invoering van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen, de bibliotheekwet, per 1 januari 2015. Hierin staat beschreven dat gemeenten een voor eenieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening moeten aanbieden met in elk geval de vijf functies, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek.

De vraag die daarbij opkomt is: wat betekent dit voor de toekomst van het *lokale* bibliotheekwerk en de Bibliotheek aan de Vliet? Dat antwoord willen we samen met maatschappelijke partners en inwoners vinden. De gemeenteraad heeft het college opdracht gegeven een participatietraject uit te voeren om partners en inwoners te betrekken bij het vormgeven van de toekomstbestendige, vernieuwde en bruisende bibliotheek.

Dit participatietraject kent verschillende fasen. Fase B richt zich op de invulling van de vijf maatschappelijke functies voor de toekomst van de bibliotheek. Deze rapportage geeft een weergave van de aanpak en de uitkomsten van deze fase B. Een uitgebreide beschrijving van de aanpak staat beschreven in het participatieplan.

Deze uitkomsten vormen de input voor face C, waarin de invulling van de maatschappelijke functies vertaald zal worden naar de rol van partners en de ruimtelijke aspecten van de bibliotheek.

Inhoudsopgave

1. Functie 6 pg. 3
2. Digitale vragenlijst & interviews pg. 5
3. Kinderparticipatie & Tekenwedstrijd pg. 16
4. Jongerenparticipatie pg. 18
5. Taalvragers pg. 19
6. Digitale gesprekstafel MKB pg. 20
7. Expert bezoeken pg. 21

De teksten in deze gesprekswolken zijn anekdotes of quotes uit de gevoerde interviews.

Leidschendam-Voorburg

1. Een zesde functie

Een bibliotheekvoorziening heeft vijf wettelijke functies. Een eerste belangrijke uitkomst van het participatietraject is dat we een zesde functie voor de bibliotheek geformuleerd hebben. Tijdens de interviews hebben we een aanvullende behoefte waargenomen, namelijk:

De bibliotheek als een plek waar je niets hoeft, waar je kunt verblijven en waar iedereen welkom is en zich thuis voelt.

Deze behoefte sluit aan bij een beweging die breder onder bibliotheken zichtbaar is, namelijk de bibliotheek als third place. Third places zijn sociale omgevingen naast je thuis en werkplek. Voorbeelden zijn kerken, cafés of parken. De bibliotheek is een bijzondere third place omdat het het enige publieke gebouw is waar mensen gedurende de hele dag kosteloos mogen verblijven en gebruik kunnen maken van de faciliteiten.

De third place is een concept van onder anderen Aat Vos (*Third Places: How to make a relevant Public Space*). De ‘first space’ is je thuis, de ‘second space’ je werkplek of school. De bibliotheek is een publieke ruimte die de ‘third space’ kan bieden: een plek waar ontspanning, ontmoeten, verbinden, werken, leren en consumeren hand in hand kunnen gaan.

Leidschendam-Voorburg

1. Een zesde functie

Deze zesde functie lijkt een overlap te hebben met het organiseren van ontmoeting en debat (functie 4). Een belangrijk onderscheid is dat er bij functie 6 niet een doelgerichte activiteit is: er wordt geen programma georganiseerd met als doel ontmoeting en/of debat, zoals dat wel het geval is bij functie 4. De bibliotheek faciliteert een plek om 'te zijn' waarmee ontmoeting, maar ook de andere functies, organisch kunnen *ontstaan*. Centraal staat dat het een plek is waar je kunt zijn zonder iets te moeten; een unieke eigenschap van de bibliotheek.

Het belang en de wens voor een laagdrempelige, publieke ruimte waar je kunt verblijven, wordt door bijna inwoners in de interviews genoemd. Mensen gebruiken woorden als huiskamer, trefpunt en inloophuis. Ook in de vragenlijst komen sfeer en uitstraling naar voren. Veel inwoners zouden een gezellige koffiecorner met leestafel introduceren. Er is behoefte aan een warmere uitstraling, met zitjes op verschillende plekken die uitnodigen om langer te blijven.

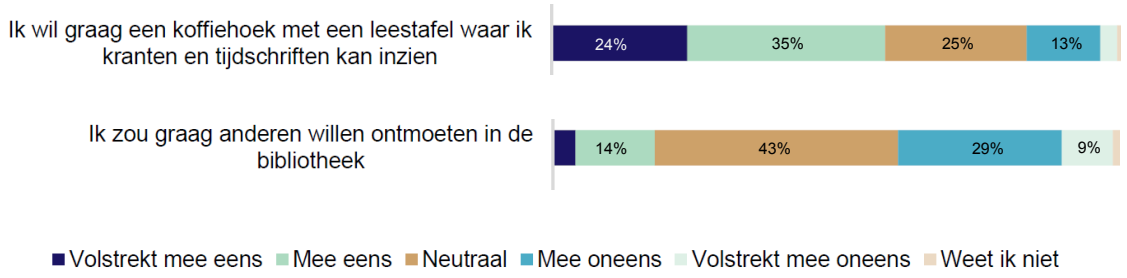

*Haar ideale bibliotheek is een **open instelling**. Je bent altijd welkom. Gastvrijheid is daarbij het kernwoord.*

*Een plek waar iedereen welkom is en zich **welkom voelt**. Dat kan eigenlijk alleen in een bibliotheek.*

*De bibliotheek mag in de toekomst **de vrijheid (zonder verplichtingen)** van het bibliotheekbezoek benadrukken.*

*De bibliotheek heeft ook een verblijfsfunctie en daar hoort een **bakje koffie** bij. Het met elkaar in gesprek raken.*

*De bibliotheek zou moeten mensen moeten **inspireren en verbinden**. Het zou een **buurthuisfunctie** moeten hebben met leuke activiteiten en een prettige verblijfsomgeving (o.a. horeca, uitnodigende zitjes) gericht op beleving en reuring.*

*Het zou mooi zijn als de bieb een ruimte zou worden waarin de **hele gemeente samenkomt**. Een soort huis van Leidschendam.*

*Wat ze mist is meer gelegenheid voor kinderen en volwassenen om bij elkaar te komen. Een **grote huiskamer** voor de wijk.*

Hij loopt af en toe bij de bibliotheek in de buurt naar binnen om een krantje te lezen of om te kijken of hij een bekende ziet.

2. Vragenlijst & interviews

Aanpak vragenlijst

Doel vragenlijst: achterhalen wat de bibliotheek op dit moment betekent voor de inwoners (volwassenen) van Leidschendam-Voorbrug en hoe de bibliotheek van de toekomst eruit zou moeten zien.

Aanpak vragenlijst: de vragenlijst is verspreid via verschillende kanalen, zoals het krantje, social media, de gemeentesite en onder de leden van de bibliotheek. Er was een telefoonnummer beschikbaar voor hulp bij de vragenlijst, bijvoorbeeld voor mensen die moeite hebben met lezen of een beperking hebben.

Respons vragenlijst

- 640 inwoners hebben de vragenlijst ingevuld. Van alle leeftijdscategorieën is er respons binnen gekomen, enkel de groep onder de 24 jaar is sterk ondervertegenwoordigd.
- Ongeveer 50% heeft kinderen of kleinkinderen.
- 75% is lid van de bibliotheek en 10% is ooit lid geweest van de bibliotheek. 5% is lid van een andere bibliotheek. Opmerkelijk is dat 86% aangeeft gebruik te maken van de bibliotheek in Leidschendam-Voorburg; dus ook inwoners die niet lid zijn.
- Uit alle wijken in de gemeente zijn resultaten binnengekomen.

De uitkomsten van de vragenlijst worden gepresenteerd naar aanleiding van een ranking en de verschillende functies. Deze uitkomsten worden aangevuld met uitspraken uit de interviews.

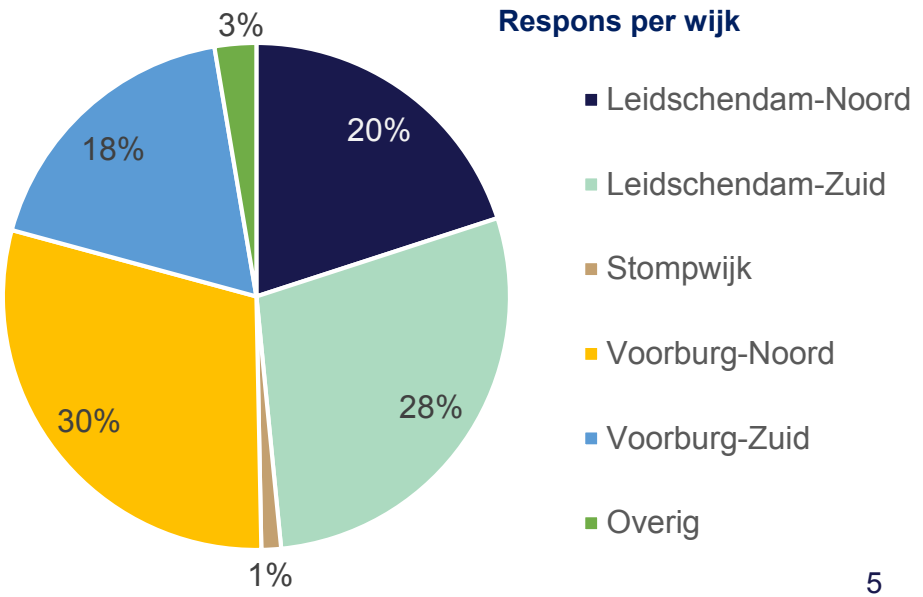

2. Vragenlijst & interviews

Aanpak interviews

Doel interviews: de vragenlijst geeft weer wat mensen belangrijk vinden of gebruiken. Met de interviews achterhalen we waarom inwoners dit vinden of doen. Met de interviews verzamelen we aanvullende, kwalitatieve informatie.

Aanpak interviews: De geïnterviewden zijn geselecteerd uit de respondenten van de vragenlijst. Hiervoor is gebruikgemaakt van de Whize segmenten: een klantprofiel-methodiek die de bibliotheek toepast. Deze methodiek biedt geografisch geplotte data en analyse tools.

Bereik interviews

Er zijn 78 interviews gevoerd. De 78 interviews zijn gehouden met inwoners die ingedeeld zijn in de segmenten van de Whize methodiek. Hierbij was specifiek aandacht voor de segmenten:

1. Volks & Uitgesproken;
2. Bescheiden Ouderen;
3. Stedelijke Dynamiek;
4. Gezellige Emptynesters;
5. Plannen & Rennen en
6. Zorgeloos & Actief.

Deze segmenten zijn uitgekozen omdat percentueel gezien de meeste inwoners van Leidschendam-Voorburg tot deze segmenten behoren.

De uitkomsten van de vragenlijst en interviews worden gepresenteerd naar aanleiding van een ranking en de verschillende functies. Deze uitkomsten worden aangevuld met uitspraken uit de interviews.

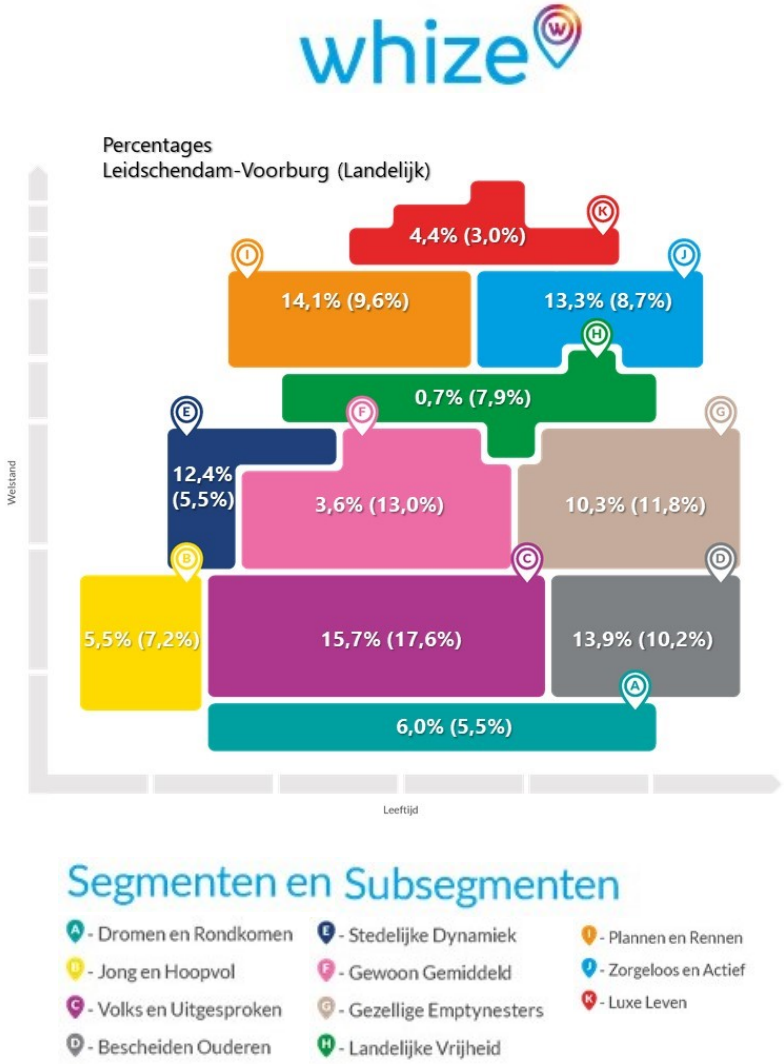

2. Vragenlijst & interviews: ranking van functies

Een aantal vragen in de vragenlijst richten zich op wat mensen belangrijk vinden en wat ze daadwerkelijk gebruiken. De mogelijke antwoorden op deze vragen zijn gekoppeld aan de zes functies van de bibliotheek. Deze vragen zijn:

1. Waarom maakt u gebruik van de bibliotheek?
2. Waarvan maakt u dan precies gebruik?
3. Stellingen over de invulling van de bibliotheek
4. Rangschik de volgende functies van meest belangrijk naar minst belangrijk

Wanneer we die antwoorden rangschikken krijgen we het volgende resultaat en daarmee een voorkeur voor functies:

	Vraag 1	Vraag 2	Vraag 3	Vraag 4	TOTAAL
	Waarom maakt u gebruik van de bibliotheek?	**Waarvan maakt u dan precies gebruik?**	**Stellingen over de bibliotheek**	**Rangschik de functies**	
1	6. Publieke ruimte	6. Publieke ruimte	3. Lezen & literatuur	3. Lezen & literatuur	**3. Lezen & literatuur**
2	3. Lezen & literatuur	4. Ontmoeting & debat	1. Kennis & informatie	6. Publieke ruimte	**6. Publieke ruimte**
3	1. Kennis & informatie	3. Lezen & literatuur	2. Ontwikkeling & educatie	1. Kennis & informatie	**1. Kennis & informatie**
4	2. Ontwikkeling & educatie	5. Kunst & cultuur	6. Publieke ruimte	2. Ontwikkeling & educatie	**2. Ontwikkeling & educatie**
5	4. Ontmoeting & debat	2. Ontwikkeling & educatie	5. Kunst & cultuur	5. Kunst & cultuur	**4. Ontmoeting & debat**
6	5. Kunst & cultuur	1. Kennis & informatie	4. Ontmoeting & debat	4. Ontmoeting & debat	**5. Kunst & cultuur**

Let op: Deze ranking is relatief. Functie 5 (kunst & cultuur) wordt niet onbelangrijk gevonden, maar komt **ten opzichte van** de andere functies het minst uitgesproken naar voren.

2. Vragenlijst & interviews: ranking van functies

De ranking weerspiegelt wat er in de woordwolk rechts ook naar voren komt. Inwoners zijn in de vragenlijst gevraagd: **“Waar denkt u aan als u aan een bibliotheek denkt?” Noem drie woorden.** Woorden die vaker werden genoemd, zijn groter weergeven in de woordwolk. De woorden *boeken, lezen, lenen, leren, ontspanning, stilte, zoeken, mensen, keuze, ontmoeten, snuffelen, kranten* en *voorlezen* springen er met name uit.

Opvallende uitkomsten van de ranking:

- De bibliotheek als publieke ruimte (functie 6) scoort ook in de ranking hoog en staat op de tweede plek. Tijdens de interviews kwam deze functie nadrukkelijk naar voren. Deze behoefte wordt benadrukt met de uitkomst van de vragenlijst.
- Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur (functie 3) scoort consequent hoog en staat in de ranking bovenaan.
- Het ter beschikking stellen van kennis en informatie (functie 1) en het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie (functie 2) hebben vergelijkbare scores in de rangordes. Er lijkt een verschil te zijn tussen wat men belangrijk vindt en wat men gebruikt. Een mogelijke verklaring is dat mensen zelf weinig gebruik maken van de faciliteiten en activiteiten, maar vinden dat kennis en informatie beschikbaar moet zijn voor anderen of mensen die het nodig zouden hebben, zoals nieuwkomers, minder zelfredzamen en jongeren.
- Het organiseren van de ontmoeting & debat (functie 4) staat veelal onderaan in de ranking. Wanneer ontmoeting een doel op zich is scoort deze functie laag, maar wanneer ontmoeten een gevolg van activiteiten of faciliteiten is scoort deze functie aanzienlijk hoger.
- Het laten kennismaken met kunst en cultuur (functie 5) scoort in totaal het laagste van de functies. Er is echter een grote variëteit in hoe men de invulling van deze functie voor zich ziet.

Op de volgende pagina’s worden aanvullende resultaten toegelicht per functie of opvallende uitkomst.

2. Vragenlijst & interviews: Lezen en Literatuur (functie 3)

Uit zowel de vragenlijst als de interviews blijkt dat inwoners het lezen en lenen van boeken de meest belangrijke functie vinden en hier ook het meeste gebruik van maken. Een grote meerderheid geeft aan liever een fysiek boek te lezen dan een e-boek. Veel respondenten geven aan meer te willen lezen dat dan ze nu doen.

In de interviews wordt lezen genoemd als manier om je grenzen te verleggen. Boekenclubs worden ook vaak als wens genoemd. De wens voor een grote(re) collectie wordt veel genoemd. Tot slot vindt men het bevorderen van lezen voor kinderen en jongeren erg belangrijk. Ouders gaan met kinderen naar de bibliotheek voor het peuterlezen en als uitje met het gezin.

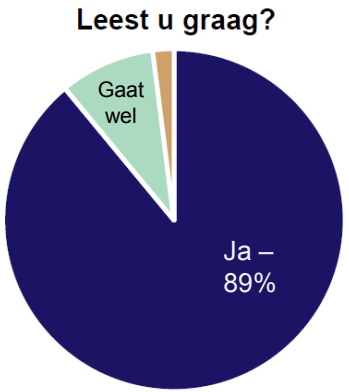

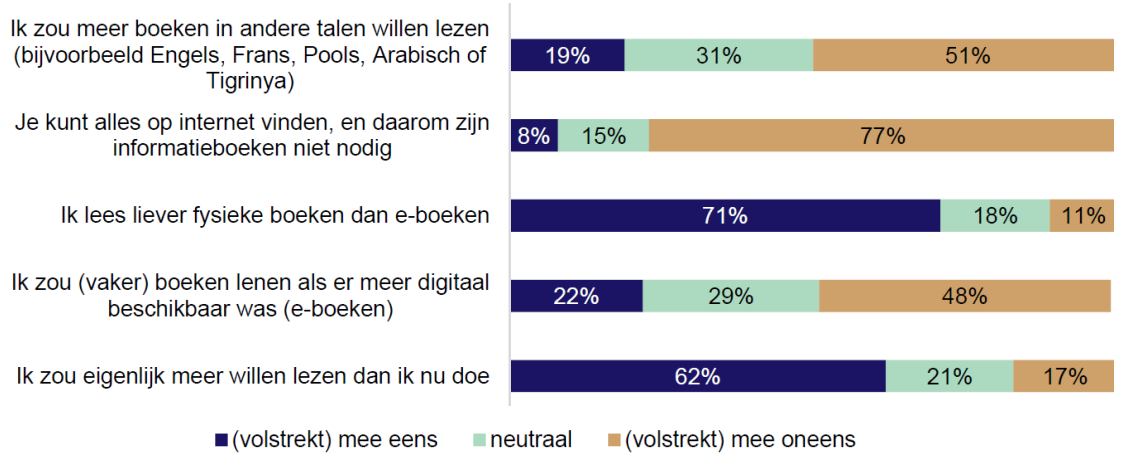

*De bibliotheek in Leidschendam omschrijft ze als een **leeshuis**.*

*De kinderen moesten lezen voor school dus was boeken lenen de beste optie. **Kopen was geen optie** door één inkomen.*

*Ze gelooft niet in meerdere kleine vestigingen, omdat er dan **te weinig keuze in boeken is**.*

*De ideale bibliotheek is een plek waar je **boeken kunt lenen**, ook digitaal. Je kunt er **alles vinden** wat je wilt weten.*

*Ze vindt lezen heel belangrijk. Ze kiest altijd voor fysieke boeken en niet voor e-books. **Een boek moet je kunnen vastpakken.***

*Ze gaat vooral voor het brede aanbod aan boeken. Je leest toch andere boeken dan dat je ze zelf koopt. **Je verlegt je grenzen**.*

***Ze leent vooral boeken**, soms ook ter plekke tijdschriften ter ontspanning in de stilteruimte. Soms gaat ze naar een lezing van schrijvers.*

De enorme keuze aan tijdschriften is fijn. Dat ga je zelf niet kopen.

*Ook lijkt een **boekenclub of boekencafé** haar leuk. Als je een indrukwekkend boek hebt gelezen zou het fijn zijn om hier met anderen over te praten.*

2. Vragenlijst & interviews: Kennis & ontwikkeling (functie 1&2)

Kennis, informatie, ontwikkeling en educatie (functie 1 en 2) worden veelal samen genoemd. Ook de uitslagen van de vragenlijst en de ranking is vergelijkbaar.

Er lijkt een onderscheid te zijn tussen wat men belangrijk acht en waar men (zelf) gebruik van maakt. De bibliotheek word genoemd als informatieplek en kenniscentrum waar verschillende vragen en ondersteuning samen komen. De bibliotheek is daarmee een belangrijke sociale voorziening is. Dit sluit ook aan bij wat we tijdens de bijeenkomst in januari 2020 genoemd werd: de oproep voor de bieb als actor op het gebied van sociale cohesie, bestrijden laaggeletterdheid en eenzaamheid.

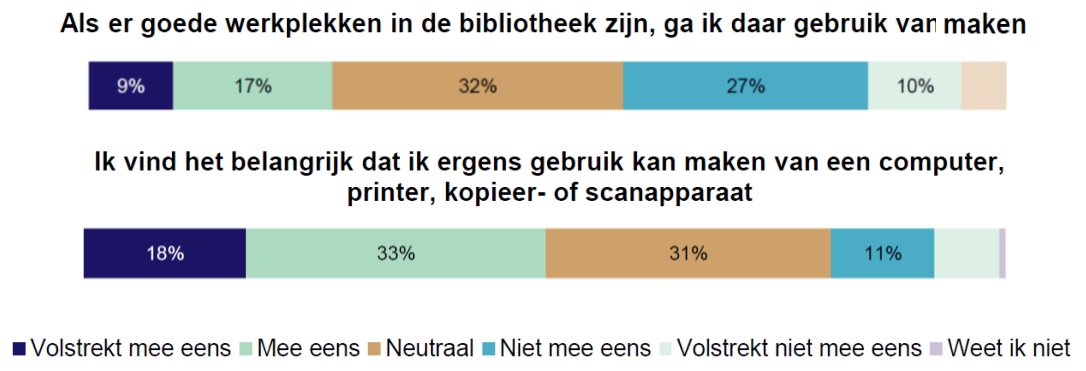

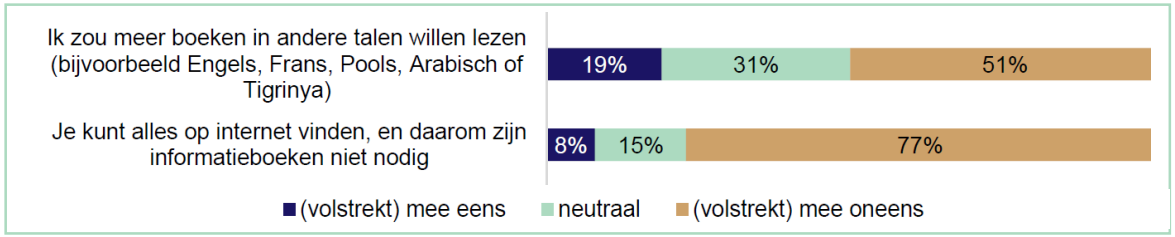

*Dat er een **juridisch loket** is praktisch en fijn om te weten.*

*Het **digivaardig** en weerbaar maken zal een belangrijk onderwerp zijn.*

*De bibliotheek is een belangrijke **voorziening**, waar je anderen kunt ontmoeten en waar mensen terecht kunnen om op de **computers te werken** en dingen op te zoeken.*

*De bibliotheek ook als **kenniscentrum**, zodat mensen niet alles zomaar aannemen van internet.*

*Het is fijn dat er een aparte **studiezaal** is en een hoek voor de kinderen.*

*Ze kent de **belastingspreekuren** die de bibliotheek organiseert en zou zich kunnen voorstellen dat er ook een spreekuur is energiekosten.*

*Wat ze mist in de bibliotheek bij het begeleiden van mensen een **spreekkamer** waar mensen een afspraak voor kunnen maken.*

*Ze ziet de bibliotheek voornamelijk als **informatieplek**. Ze leent alleen maar non-fictie, zoals managementboeken en reisboeken.*

*Ook ziet ze mogelijkheden in cursussen voor bijvoorbeeld **belastingaangifte** of **toegankelijke opleidingen** voor ouderen.*

*Voor anderen ziet ze de meerwaarde van een **taalcafé** en dat je **laagdrempelig informatie** kunt krijgen over bijvoorbeeld mantelzorg. Ze verwacht van de bibliotheek dat deze informatie er te vinden is.*

*De bibliotheek is belangrijk voor kinderen en voor mensen die **(computer)cursussen** volgen.*

2. Vragenlijst & interviews: Voorkeur activiteiten (o.a. functie 5)

Uit zowel de vragenlijst als de interviews blijkt animo voor meer (avond)activiteiten. Een meerderheid geeft aan mee te doen aan activiteiten voor zichzelf of het gezin. Er is wel een grote verscheidenheid aan soorten activiteiten. Deze verschillen komen onder andere naar voren wanneer gekeken wordt naar leeftijdscategorieën.

De interviews geven een beeld van waar mensen in het verleden aan deelgenomen hebben en welke activiteiten men zou interesseren. Een kleine meerderheid geeft aan dat er meer lezingen en debatten georganiseerd moeten worden.

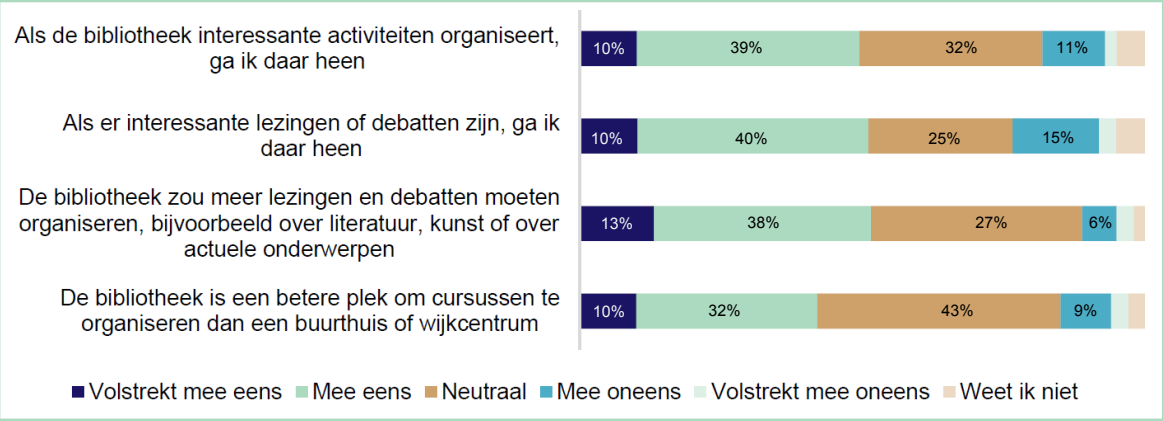

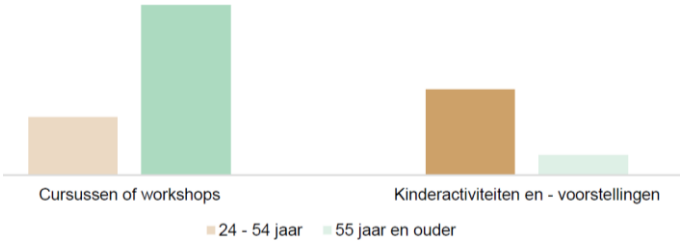

Cursussen, workshops of kinderactiviteiten (weergave per leeftijdscategorie)

*Ontmoetingen met **schrijvers en denkers** spreken hem erg aan.*

*In het verleden heeft mevrouw ook deelgenomen aan een middag rondom **rouwverwerking**.*

*Ook heeft hij via de Bibliotheek een **fotocursus** gevolgd.*

*Tenslotte geeft ze aan dat ze de **verfilmde boeken** als kinderactiviteit vroeger erg leuk vond.*

*Zijn ideale bibliotheek is een plek waar **tentoonstellingen** zijn en lezingen worden georganiseerd met **wetenschappers** of schrijvers.*

*Eerder volgde ze via de bibliotheek een cursus over **Mozart**.*

*Wat ze daar leuk vond is het cultureel aanbod en de kennismaking met **pianospelen**.*

*Een **(theater)zaaltje** voor **kindervoorstellingen** in de bibliotheek zou mooi zijn.*

*Ook ziet ze graag meer culturele mogelijkheden. Dat zalen **multidisciplinair** te gebruiken zijn.*

*Voor films, theater en andere culturele uitstapjes gaat hij liever naar Den Haag. **Hij gaat liever naar gespecialiseerde instellingen hiervoor.** De bibliotheek zou mensen moeten **inspireren en verbinden**.*

Het zou een buurthuisfunctie moeten hebben met leuke activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en ontmoeting.

2. Vragenlijst & interviews: Aandacht voor kinderen en jongeren

Uit zowel de vragenlijst als de interviews blijkt dat inwoners het zeer belangrijk vinden dat de bibliotheek aandacht heeft voor kinderen en jongeren. Een overgrote meerderheid geeft aan dat zij zelf met (klein)kinderen naar de bibliotheek gaat en dat voldoende boeken op school de bibliotheek niet overbodig maakt.

Ouders geven in de interviews aan een rol voor de bibliotheek te zien wat betreft het bijbrengen van mediawijsheid onder jongeren/hun kinderen. Ook in de vragenlijst komt naar voren dat de bibliotheek (meer) een plek moet zijn voor jongeren.

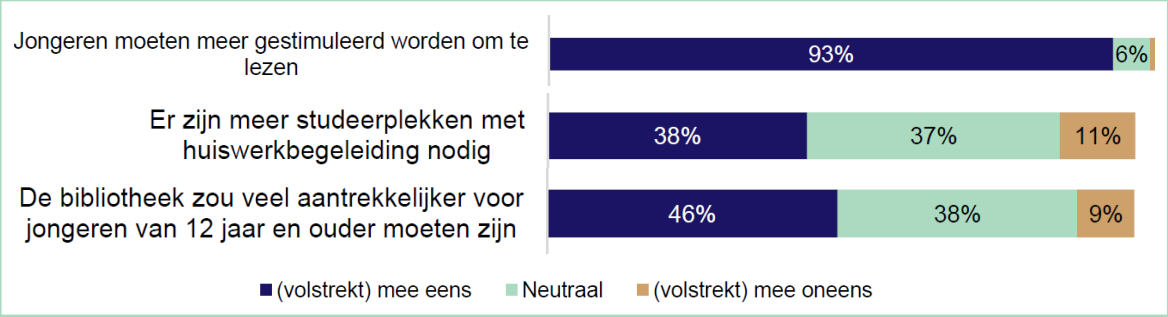

*Voor haar kinderen ziet ze graag meer en betere **studieplekken***

*Toen het **peutervoorlezen** nog op woensdag georganiseerd werd, ging ze daar ook met plezier naar toe. Ze herinnert zich ook een **vakantiespecial** met **voorlezen met gebaren** wat erg leuk was.*

*Ze probeerde via boeken haar kinderen **aan het lezen te krijgen.** Dat oudere kinderen minder lezen baart haar zorgen.*

*Een **(theater)zaaltje** voor **kindervoorstellingen** in de bibliotheek zou mooi zijn.*

*Ook is het fijn dat er een **aparte studiezaal** is en een hoek voor de kinderen.*

De bibliotheek is belangrijk voor kinderen. Goed dat het abonnement voor kinderen gratis is.

*Ze heeft met de kinderen veel gebruik gemaakt van **luisterboeken**, het zou mooi zijn als dit aanbod nog groter zou zijn*

*De kinderen moesten **lezen voor school** dus boeken lenen was de beste optie. Kopen was geen optie door één inkomen. Het was ook **een uitje**.*

*Als ze met haar **kleinkinderen** een ochtend naar de bieb gaat, zijn ze eigenlijk al heel snel klaar omdat het aanbod te weinig is.*

*Ook zou het leuk zijn als er wat meer plek is waar je je kinderen een **boekje kunt voorlezen**, zonder dat het zo stil is.*

2. Vragenlijst & interviews: Op de stoel van de directeur

In de vragenlijst zijn ook open vragen gesteld, zoals : **“Wat zou u veranderen als u de directeur van de bibliotheek was?”.** Er zijn veel antwoorden gegeven over verschillende onderwerpen en ook met tegenstrijdige standpunten. Twee hiervan vallen op:

- Er is verdeeldheid over of de bibliotheek een plek voor rust of reuring is. De ene groep vindt rust en ontspanning belangrijk in de bibliotheek. Zij missen de stilte die voorheen in de bibliotheek heerste. Anderen vinden juist dat de bibliotheek een plek van gezelligheid en meerdere functies zou moeten zijn. Hierbij zou ook ruimte voor rust kunnen zijn.
- Een volgende tegenstelling gaat over of de bibliotheek een breder ontmoetingspunt en centrum voor allerlei maatschappelijke activiteiten zou (moeten) zijn. Voorstanders zien allerlei verbindingen en raakvlakken. Tegenstanders benadrukken dat het belang van lezen en boeken en dat dit niet ondergesneeuwd mag worden.

RUST

Stilte, een plek voor lezen en ontspanning

Het is een plek waar je rustig kan zitten en kunt lezen of wat doorbladeren.

Hij vindt het wel fijn om af en toe te ‘ontsnappen’ en even een rustig moment te beleven.

Als tip geeft hij mee dat er meer stilteplekken mogen zijn. Dat kan op een aparte verdieping zodat je informatie tot je kunt nemen op een rustige plek.

REURING

Gezelligheid, ontmoeten en multifunctionaliteit

Een bibliotheek mag leven, gooi de leeshoek naar voren, dan wat saaie stellingen om te grasduinen en een hoek voor kinderen om te spelen. Het mag best een beetje een troep worden en een speelse en sociale plek zijn waar ook koffie gedronken kan worden.

Het zou dan ook een plek kunnen zijn waar je eerst elkaar gezellig kunt ontmoeten op een ontmoetingsplein.

*“Ik zou van de centrale bibliotheek een **verzamelgebouw/huiskamer van de stad maken**. Servicecentrum, speelotheek, CJG, kunstuitleen, Vrijwilligerspunt en spreekuren/ activiteiten van Woej en S&W en Kwadraad. Inwoners en maatschappelijke organisaties ruimte bieden om te vergaderen, activiteiten te organiseren, studie/werkplekken bieden zeker met oog op meer thuiswerken. Kleine collectie romans en kinderboeken, mediawijsheidplein voor jong en oud en taal huispunt. Horeca als concept Palkinto er in. […] Cultuur kunst en debat door partners en/of inwoners laten organiseren.”*

*“Ik zou duidelijk maken dat een Bibliotheek GEEN wijkcentrum is maar een plek van kennisvergaring uit mooie boeken. Ik zou ONMIDDELLIJK voor eens en altijd alle toneelstukjes, ontmoetingsplekken en andere zaken die niets met een Bibliotheek te maken hebben AFSCHAFFEN en dit duidelijk communiceren. **Wat wil je nu? Een Bibliotheek of een wijkcentrum?”***

*“**Terug naar aandacht voor boeken lenen.** Niet meedoen met hype dat de bieb ontmoetingscentrum of educatief centrum moet zijn. Het is geen welzijnscentrum of buurtcentrum. Schande hoe de welzijnssector kapot bezuinigd is en de bieb nu gaten moet vullen. Ondertussen zijn er steeds minder boeken op voorraad gekomen.”*

2. Vragenlijst & interviews: Geografische verschillen

Uit zowel de interviews als de vragenlijst komen verschillen tussen gebieden naar voren. Uit de vragenlijst volgt dat alle gebieden ‘op zoek naar informatie of nieuws’ en ‘iets leren’ belangrijk vinden. In Voorburg-Zuid is daarnaast het meedoen aan activiteiten van belang. In de andere gebieden worden faciliteiten zoals studieplekken of computers geprioriteerd.

De analyse van de interviews laat zien dat er een verschil in behoefte is tussen groepen op basis van opleidings- en inkomensniveau. Behoefte aan werkplekken, kopieermogelijkheden, en advies op het gebied van zorg en ondersteuning wordt vooral genoemd door mensen met een laag opleidings- of inkomensniveau. Inwoners met een hoog opleidings- of inkomensniveau geven aan een meer culturele invulling te willen.

De antwoorden op de vraag: “Ik vind het belangrijk dat ik bij de bibliotheek..” kunnen weergegeven worden per (cluster) regio. Per regio komt de volgende top 3 aan functies naar voren. (NB: bij deze analyse is de zesde functie niet meegewogen)

Leidschendam-Noord
- Op zoek kan naar informatie of nieuws
- Iets kan leren
- Gebruik kan maken van faciliteiten, zoals een studieplek of computer

Leidschendam-Zuid
- Iets kan leren
- Op zoek kan naar informatie of nieuws
- Gebruik kan maken van faciliteiten, zoals een studieplek of computer

Voorburg-Noord
- Op zoek kan naar informatie of nieuws
- Iets kan leren
- Gebruik kan maken van faciliteiten, zoals een studieplek of computer

Voorburg-Zuid
- Op zoek kan naar informatie of nieuws
- Iets kan leren
- Kan meedoen aan activiteiten, of dat er activiteiten voor mijn gezin zijn

Functie van de bibliotheek	Segmenten die veel waarde hechten aan deze functie: (% inwoners die tot dit segement behoren)	Voorbeelden hoe geïnterviewden gebruik maken van de functie.
Functie 1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie;	Volks en uitgesproken (15,7%) Bescheiden Ouderen (13,9%)	• Belastingspreekuur • Mantelzorgondersteuning • Alzheimerinformatie • Openbare computers/ printers
Functie 2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;	Stedelijke Dynamiek (12,4%) Plannen en Rennen (14,1%) Zorgeloos en Actief (13,3%)	• Studie- en werkplek • Mediavaardigheden • Cursussen • Taalhuis
Functie 3: bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;	Volks en uitgesproken (15,7%) Bescheiden Ouderen (13,9%) Stedelijke Dynamiek (12,4%) Plannen en Rennen (14,1%) Gezellige Emptynesters (10,3%) Zorgeloos en Actief (13,3%)	• Lezen en lenen van boeken en de collectie • Boekenclubs
Functie 4: organiseren van ontmoeting en debat	Volks en uitgesproken (15,7%) Bescheiden Ouderen (13,9%) Gezellige Emptynesters (10,3%)	• Discussieavonden • Ontmoetingsplek om mensen te leren kennen
Functie 5: laten kennis maken met kunst en cultuur	Stedelijke Dynamiek (12,4%) Gezellige Emptynesters (10,3%) Zorgeloos en Actief (13,3%)	• Introductie pianolessen & bladmuziek • Lezingen van schrijvers • Tentoonstellingen
Functie 6: Een publieke ruimte waar iedereen welkom is	Volks en uitgesproken (15,7%) Bescheiden Ouderen (13,9%) Stedelijke Dynamiek (12,4%) Plannen en Rennen (14,1%) Gezellige Emptynesters (10,3%) Zorgeloos en Actief (13,3%)	• Samenkomen van de gemeente • Open instelling waar je welkom bent • Uitje met het gezin; plek om te verblijven

De uitgebreide analyse van de interviews is voor de 6 grootste Whize segmenten in Leidschendam-Voorburg uitgevoerd. De tabel hierboven geeft weer welke segmenten een functie expliciet benoemen en belangrijk vinden. De segmentering is ook geografisch te lokaliseren. Op de volgende pagina staat de geografische spreiding van de segmenten.

2. Vragenlijst & interviews: Geografische spreiding Whize segmenten

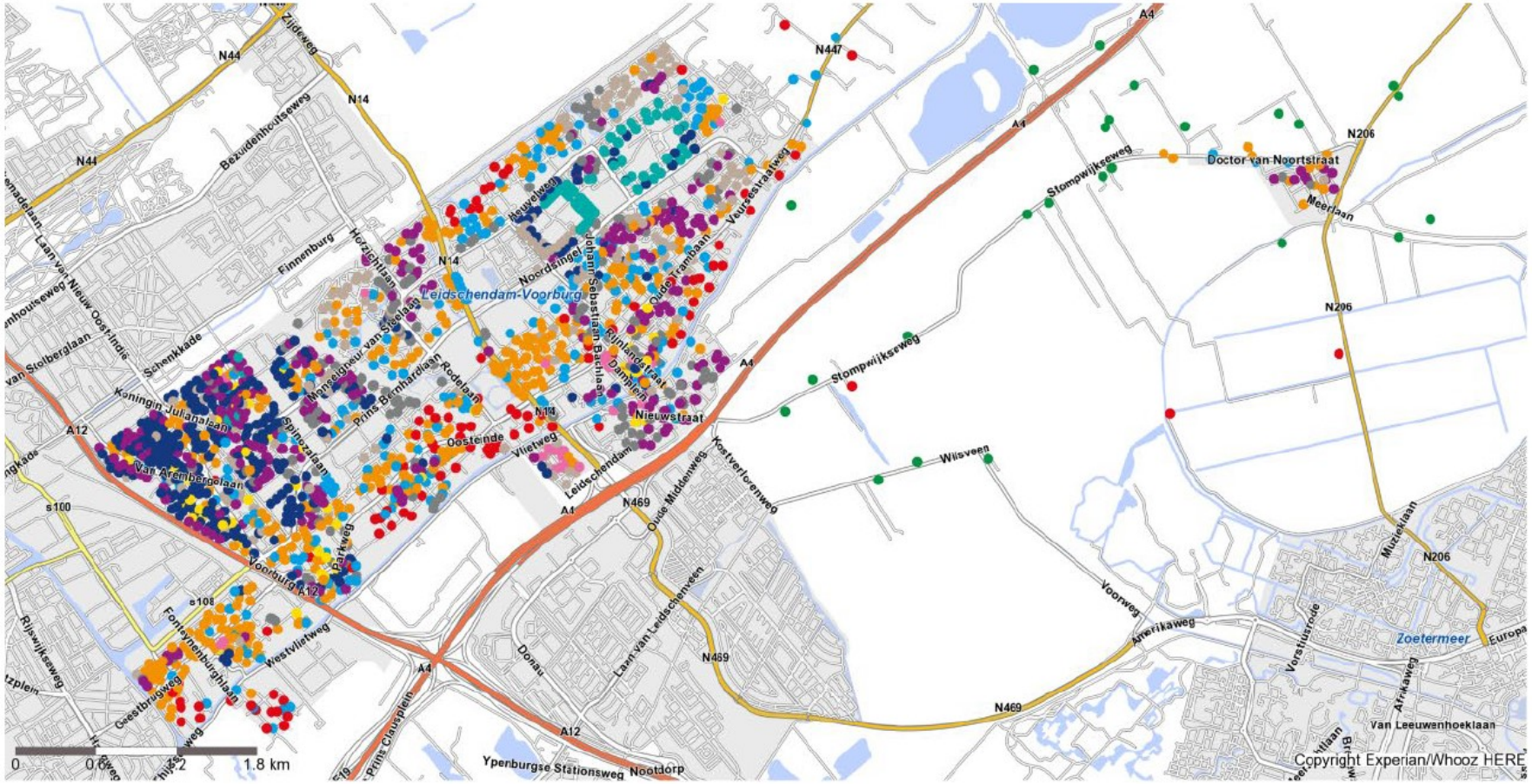

- A - Dromen en Rondkomen
- B - Jong en Hoopvol
- C - Volks en Uitgesproken
- D - Bescheiden Ouderen
- E - Stedelijke Dynamiek
- F - Gewoon Gemiddeld
- G - Gezellige Emptynesters
- H - Landelijke Vrijheid
- I - Plannen en Rennen
- J - Zorgeloos en Actief
- K - Luxe Leven

3. Kinderparticipatie & Teken- en schrijfwedstrijd

Aanpak Kinderparticipatie en teken- & schrijfwedstrijd

Doel: Met de kinderparticipatie achterhalen we wat kinderen (9 t/m 12 jaar) willen doen in de bibliotheek. Met de teken- en schrijfwedstrijd achterhalen we hoe de jeugd denkt over de bibliotheek van de toekomst. De doelgroep voor de teken- en schrijfwedstrijd is 4 t/m 18 jarigen.

Aanpak en respons: Alle groepen 6 t/m 8 zijn via de scholen benaderd om mee te doen. Er zijn vier bijeenkomsten in de bibliotheek georganiseerd waarbij ongeveer 20 kinderen hebben meegedacht. De wedstrijd is breed uitgezet via BSO's, de bibliotheek en de gemeente. 38 kinderen hebben hun ideeën aangeleverd voor de bibliotheek van de toekomst.

Uitkomsten:

Spelen, lezen, beleven en moderne technologieën komen sterk naar voren. In de groepsgesprekken en tekenwedstrijd geven kinderen aan dat zij in de bibliotheek van de toekomst een plek willen om te lezen en te spelen. Op de tekeningen staan ligstoelen en speelplekken zoals een boomhut. Ook worden er werkplekken zoals een tafel met bureau getekend.

Nieuwe technologie speelt ook een duidelijke rol: met Virtual Reality kan een boek echt beleefd worden en een servicerobot helpt bij het kiezen van de juiste boeken.

Wat wil jij in de bibliotheek van de toekomst?

3. Inzendingen teken- en schrijfwedstrijd

Leidschendam-Voorburg

4. Jongerenparticipatie

Aanpak Jongerenparticipatie

Doel: achterhalen wat jongeren (12 tot 21 jarigen) willen doen in de bibliotheek

Aanpak en respons: Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd via het jongerenwerk van Sport en Welzijn en het schrijverskamp van Stichting Aight. Hierdoor hebben ongeveer 50 jongeren hun mening gegeven.

Uitkomsten:
De bibliotheek moet meer zijn dan boeken om jongeren te trekken en het is vooral belangrijk om aan te sluiten bij de belevingswereld van jongeren. Onderwerpen die leven, en in de participatie genoemd werden, zijn werk, opleiding, inkomen, status en vrienden en familie.

Om jongeren te bereiken zal de bibliotheek iets moeten doen met promotie en marketing. Het beeld wat leeft over de bibliotheek heeft sterke invloed of jongeren (er aan denken om) naar de bibliotheek (te) gaan. Jongeren geven aan nu niet naar de bibliotheek te gaan omdat het er saai is, je er stil moet zijn en er niks te doen is.

De uitdaging is om op ondernemende wijze samenwerkingsverbanden te creëren en ontwikkelen. Mogelijke samenwerkingspartners zijn sportclubs, scholen, bekende of inspirerende mensen of voorstellingen. Programmering en bijeenkomsten moeten zoveel mogelijk georganiseerd worden naar thema en doelgroep. Deze activiteiten kunnen mogelijk ook online plaatsvinden.

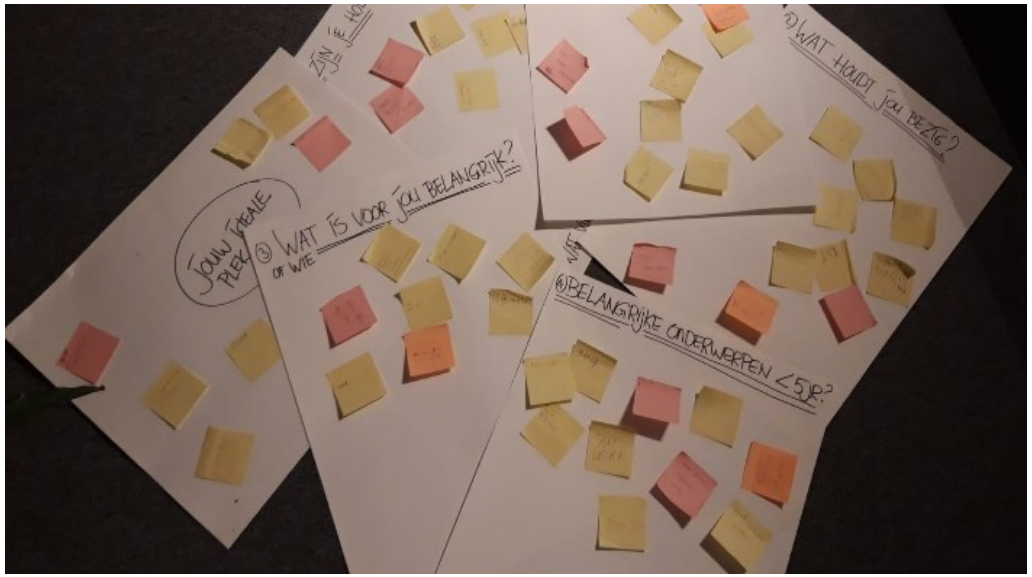

5. Taalvragers

Aanpak Taalvragers

Doel: Achterhalen welke rol de bibliotheek kan spelen voor taalvragers. Dit zijn inwoners die beter Nederlands willen spreken, lezen en schrijven.

Aanpak en respons: Woej, Stichting Lezen en Schrijven en Vluchtelingenwerk hebben dit voorgelegd aan vijf groepen die taalles volgen. Hierdoor hebben ongeveer 30 taalvragers meegedacht over (de toekomst van) de bibliotheek

Uitkomsten:
De groepen associëren de bibliotheek vooral met boeken en een sociale omgeving. Sommigen geven aan dat de bibliotheek een plek is om voor de kinderen naar toe te gaan; anderen zien de bibliotheek niet als een noodzakelijke plek om sociaal te netwerken.

Verschillende redenen worden gegeven waarom mensen geen of minder gebruik maken van de bibliotheek. De fysieke nabijheid van de bibliotheek en de beheersing van de taal zorgen bijvoorbeeld voor barrières. Daarnaast geven sommigen aan geen gebruik te maken van de bibliotheek omdat ze zelf al boeken hebben of omdat ze de meerwaarde van de bibliotheek niet te kennen.

Woej Welzijn oud en jong Leidschendam-Voorburg

Stichting Lezen en Schrijven

VluchtelingenWerk

6. MKB Tafelgesprek

Aanpak MKB Tafelgesprek

Doel: Ideeën bij MKB-partners ophalen over een bruisende bibliotheek.

Aanpak en respons: Er is een digitale sessie georganiseerd om in gesprek te gaan met het MKB en diverse maatschappelijke organisaties. Hierbij hebben negen deelnemers meegedacht over de bibliotheek. Het gesprek kreeg vorm aan de hand van de vraag: *Waar denkt u aan bij de sfeer van de bibliotheek nu & in de toekomst?*

Uitkomsten:

De woordwolken geven aan wat de verschillende antwoorden waren op de startvragen. Uit het verdere gesprek kwam naar voren dat er veel samenwerkingsmogelijkheden zijn waardoor de bibliotheek een multifunctioneel karakter krijgt. Werkplekken voor ZZP'ers en partners zoals de ombudsman worden geopperd.

Door samen te werken met bijvoorbeeld scholen en theaters kan er een 'beleving' bewerkstelligd worden. Door dans- en theateractiviteiten in de bieb te organiseren wordt de drempel voor theater verlaagd. Hiermee creëer je een win-win situatie voor de partijen en haal je een breder publiek binnen.

De aanwezigen benadrukken dat de bibliotheek een warme, uitnodigende plek moet zijn waar veel te beleven is en waar iedereen welkom is. De bibliotheek is een plek van alle lagen en pluimages, een plek waar iedereen iets komt halen of brengen. Daarbij is het belangrijk om de bibliotheek ook aantrekkelijk te maken voor jongeren en te werken met moderne technologieën.

De bibliotheek nu

De bibliotheek in de toekomst

7. Expertgesprekken andere bibliotheken

Aanpak Expert consultatie

Doel: inspiratie en kennis opdoen bij andere bibliotheken in Nederland.

Aanpak: Digitaal zijn gesprekken gevoerd met een aantal bibliotheken die genomineerd zijn voor de beste bibliotheek van Nederland 2020. Hierbij is aandacht besteed aan verschillende accenten die de bibliotheken hebben gelegd in de invulling van hun bibliotheekwerk en de wettelijke functies. Ook zijn gesprekken gevoerd met bibliotheken in de buurt zoals Schiedam en Den Haag

Uitkomsten:

Een rode draad door de gesprekken is een nadruk om (nieuwe) samenwerkingspartners van de bibliotheken. Hiermee wordt gefocust op het netwerk en de keten van het bibliotheekwerk. Eén van de bibliotheken maakt de programmering en activiteiten afhankelijk van of er een samenwerkingspartner in de stad is die meedoet. Een andere bibliotheek heeft in haar gebouw werkplekken en de backoffice van partners uit het sociaal domein. Hierbij is snelle verwijzing en verbinding mogelijk. De bibliotheek wordt gezien als een knooppunt van informatie en mensen. Veel mensen en partners kunnen iets brengen én halen in de bibliotheek. De bibliotheek heeft hierin een makelaarsfunctie.

Veel van de bibliotheken hebben recent nieuwe huisvesting die ingericht is op welke rol en samenwerkingsmogelijkheden de bibliotheek voor haar lokale omgeving nodig acht. Hierbij wordt de collectie onderdeel van het hele gebouw en de programmering. De ene bibliotheek heeft een focus op het sociaal domein (bijvoorbeeld Forum in Zoetermeer), de ander meer op de huiskamerfunctie (bijvoorbeeld het Huis van Eemnes). Veelal hebben de bibliotheken ook een aanwezigheid in de wijk. Met kleine dependances of samenwerkingen met wijkcentra of andere partners wordt de collectie en programmering afgestemd op de behoeften in de wijk.